

**PREZES
URZĘDU OCHRONY
KONKURENCJI I KONSUMENTÓW**

DELEGATURA w ŁODZI

Aleja Piłsudskiego 8
90-051 Łódź, P - 73
Tel. (0-42) 636-36-89, Fax (0-42) 636-07-12
E-mail: lodz@uokik.gov.pl

RŁO/61-4/05/AS

Łódź, dnia 9 marca 2005 r.

DECYZJA Nr 8/2005

Na podstawie art. 23c ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (t. j. Dz. U. z 2003 r., Nr 86, poz. 804; Nr 170, poz. 1652; Dz. U. z 2004 r., Nr 93, poz. 891; Nr 96, poz. 959) oraz stosownie do art. 28 ust. 6 tej ustawy i § 6 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 19 lutego 2002 r. w sprawie określenia właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Dz. U. z 2002 r., Nr 18 poz. 172; Dz. U. z 2003 r., Nr 6 poz. 68) po przeprowadzeniu postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów wszczętego z urzędu przeciwko Dariuszowi Mroczkowi zamieszkałemu w Kielcach przy ul. Ogrodowej 13/2

- działając w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów:

uznaje się za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów, wskazaną w art. 23a ust. 1 w. w. ustawy, bezprawne, godzące w interesy konsumentów działanie przedsiębiorcy polegające na:

używaniu w Umowie o nauczanie języka obcego firmy wprowadzającej w błąd poprzez stwierdzenie, iż umowę zawiera Szkoła Języka Angielskiego Arkana z siedzibą przy ul. Ogrodowej 13/2, 25-024 Kielce, a nie Dariusz Mroczek zamieszkały w Kielcach przy ul. Ogrodowej 13/2, będący rzeczywistym podmiotem praw i obowiązków wynikających z tego stosunku prawnego

nakazuje zaniechanie jej stosowania.

Uzasadnienie

I. Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w ramach przeprowadzonego w terminie od 9 września 2004 r. do 25 października 2004 r. badania wzorców umownych na rynku usług nauczania języków obcych w województwie łódzkim i świętokrzyskim, zbadał wzorce umowne oraz materiały reklamowe stosowane przez Dariusza Mroczka zamieszkałego w Kielcach przy ul. Ogrodowej 13/2 (zwany dalej Dariuszem Mroczkiem) prowadzącego Szkołę Języka Angielskiego Arkana w Kielcach (zwana dalej Szkołą).

Analiza powyższych dokumentów wykazała, iż Dariusz Mroczek może naruszać przepisy ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (t. j. Dz. U. z 2003 r., Nr 86, poz. 804; Nr 170, poz. 1652; Dz. U. z 2004 r., Nr 93, poz. 891; Nr 96, poz. 959) – zwana dalej ustawą o ochronie (...).

Z uwagi na powyższe, w dniu 10 stycznia 2005 r. Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (zwany dalej Prezesem Urzędu) mocą postanowienia nr 1/61-4/05 wszczął postępowanie w sprawie stosowania przez Dariusza Mrocza praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów polegających na: bezprawnym, godzącym w interesy konsumentów działaniu polegającym na używaniu w Umowie o nauczanie języka obcego firmy wprowadzającej w błąd poprzez stwierdzenie, iż umowę zawiera Szkoła Języka Angielskiego Arkana z siedzibą przy ul. Ogrodowej 13/2, 25-024 Kielce, a nie Dariusz Mroczek, będący rzeczywistym podmiotem praw i obowiązków wynikających z tego stosunku prawnego, co może stanowić naruszenie art. 23a ust. 1 ustawy o ochronie (...).

Odpowiadając na postawiony zarzut Dariusz Mroczek poinformował, iż dokonał zmiany kwestionowanego zapisu na zapis o treści: „Zawarta w dniu w Kielcach pomiędzy: Dariuszem Mroczką zamieszkałym przy ul. Ogrodowej 13/2 w Kielcach, właścicielem szkoły Języka Angielskiego Arkana, zwanym dalej Właścicielem Szkoły, a Panią/Panem (...)”. Na dowód tego twierdzenia przedstawił wzór nowej umowy (dowód: pismo z dnia 24 stycznia 2005 r. z załącznikiem; karta 10 - 11).

II. Prezes Urzędu ustalił następujący stan faktyczny:

1. Dariusz Mroczek jest wpisany do ewidencji działalności gospodarczej prowadzonej przez Prezydenta Miasta Kielce pod numerem 11287/97/U (dowód: zaświadczenie o wpisie do ewidencji działalności gospodarczej; karta 7).

2. W celu zawarcia umowy Dariusz Mroczek korzysta z wzorca umowy o nazwie UMOWA o nauczanie języka obcego nr.... (dowód: wzorzec umowy; karta 4).

4. Umowa na wstępie zawierała zapis: „Zawarta w dniu ... w Kielcach pomiędzy: Szkołą Języka Angielskiego ARKANA z siedzibą przy ul. Ogrodowej 13/2, 25-024 Kielce, zwanej dalej Szkołą, reprezentowaną przez Dariusza Mrocza, Dyrektora Szkoły a Panią/Panem (...)” (dowód: wzorzec umowy; karta 4).

5. W poprawionej umowie powyższy zapis zastąpiono postanowieniem o treści: „Zawarta w dniu w Kielcach pomiędzy: Dariuszem Mroczką zamieszkałym przy ul. Ogrodowej 13/2 w Kielcach, właścicielem Szkoły Języka Angielskiego Arkana, zwanym dalej Właścicielem Szkoły, a Panią/Panem (...)” (dowód: nowy wzorzec umowy; karta 11).

III. Prezes Urzędu ustalił następujący stan prawny:

1. Art. 23a ust. 1 ustawy o ochronie (...) stanowi, iż przez praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów rozumie się godzące w nie bezprawne działanie przedsiębiorcy. Nie jest zbiorowym interesem konsumentów suma indywidualnych interesów konsumentów.

2. Zgodnie z art. 43² § 1 k.c. przedsiębiorca działa pod firmą.

3. Art. 43³ § 2 k.c. stanowi, iż firma nie może wprowadzać w błąd, w szczególności co do osoby przedsiębiorcy, przedmiotu działalności przedsiębiorcy, miejsca działalności, źródeł zaopatrzenia.

4. Art. 43⁴ k.c. stanowi, iż firmą osoby fizycznej jest jej imię i nazwisko. Nie wyklucza to włączenia do firmy pseudonimu lub określeń wskazujących na przedmiot działalności przedsiębiorcy, miejsce jej prowadzenia oraz innych określeń dowolnie obranych.

IV. Oceniając przedstawiony stan faktyczny i prawny organ antymonopolowy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 23a ust. 1 ustawy o ochronie (...) przesłankami zaistnienia zakazanej praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów jest:

- 1 działanie przedsiębiorcy
- 2 noszące znamiona bezprawności
- 3 godzące w zbiorowy interes konsumentów.

Ad. 1 Jak zostało wykazane powyżej, Dariusz Mroczek jest wpisany do ewidencji działalności gospodarczej prowadzonej przez Prezydenta Miasta Kielce. Jest więc przedsiębiorcą w rozumieniu art. 4 ustawy o ochronie (...).

Ad. 2 Bezprawność to sprzeczność zachowania z przepisami prawa zawartymi w różnych jego gałęziach oraz z zasadami współzycia społecznego. Chodzi więc o sprzeczność z szeroko rozumianym porządkiem prawnym jako całością. Istotnym jest również fakt, iż bezprawność jest czynnikiem o charakterze obiektywnym, niezależnym od wystąpienia szkody czy od zamiaru podmiotu dopuszczającego się działań bezprawnych.

Analiza powołanych wcześniej przepisów prowadzi do następujących wniosków: Każdy przedsiębiorca winien działać pod firmą. Oznacza to, iż wszelkie czynności prawne w ramach prowadzonej przez niego działalności gospodarczej muszą być dokonywane pod tą firmą. Nie budzi wątpliwości, iż jedną z głównych czynności prawnych dokonywanych w ramach prowadzenia działalności gospodarczej polegającej na świadczeniu usług jest zawieranie umów z klientami. Co za tym idzie, zawieranie umów musi się odbywać pod firmą.

Firma przedsiębiorcy, jak wskazuje art. 43³ k.c., pełni taką samą funkcję, jak imię i nazwisko osoby fizycznej. Co za tym idzie, musi być wystarczająco odmienna od innych firm, by nie wprowadzać w błąd, w szczególności co do osoby przedsiębiorcy, przedmiotu działalności przedsiębiorcy, miejsca działalności, źródeł zaopatrzenia. Fakty, w odniesieniu do których firma nie może wprowadzać w błąd, zostały w przepisie art. 43³ k.c. wyliczone przykładowo. Co za tym idzie, należy przyjąć, iż firma nie może wprowadzać w błąd co do żadnych okoliczności prowadzenia działalności gospodarczej przez przedsiębiorcę. Celem firmy jest więc umożliwienie identyfikacji podmiotu prawa, który występuje na rynku.

Art. 43⁴ k.c. stanowi, iż firmą osoby fizycznej jest jej imię i nazwisko, ale nie wyklucza to, dla większej precyzji i zwiększenia możliwości identyfikacji podmiotu, włączenia do firmy innych elementów, takich jak pseudonim, określenie wskazujące na przedmiot działalności, miejsce jej prowadzenia bądź innych określeń. Z uwagi na treść art. 43³ k.c., w przypadku niektórych osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą włączenie innych elementów do firmy będzie niezbędne, tak by firma umożliwiała odróżnienie przedsiębiorcy od innych.

Mając na uwadze powyższe kwestie, należy przyjąć, iż nie jest wystarczającym podaniem w umowie jako podmiotu zawierającego umowę jedynie Szkoły i dodanie, że jest ona reprezentowana przez Dariusza Mroczka. Może to bowiem prowadzić do błędnego przekonania konsumentów, iż podmiotem zobowiązanym z niniejszej umowy jest właśnie Szkoła, a Dariusz Mroczek jest jedynie podmiotem, który działa w jej imieniu. Nie budzącym wątpliwości jest fakt, iż na gruncie obowiązujących przepisów kodeksu cywilnego, z uwagi na posiadanie zdolności prawnej i zdolności do czynności prawnych, jedynym podmiotem uprawnionym do zawarcia umowy jest osoba fizyczna, a nie firma, pod którą działa ona w obrocie. Konsument zawierający umowę zasługuje na szczególną ochronę, ponieważ jest słabszą stroną występującą w obrocie prawnym. Informacja co do tego, kto jest stroną zawieranej przez niego umowy jest podstawowa i bardzo istotna. Pewność obrotu i możliwość realizowania jakichkolwiek praw wynikających ze stosunku prawnego jest zagwarantowana tylko wtedy, gdy konsument wie, z kim zawiera umowę. W niniejszej sprawie Dariusz Mroczek posługiwał się we wzorcu umowy firmą, która bez wątpienia wprowadzała w błąd, ponieważ sugerowała, iż to Szkoła Arkana jest podmiotem praw i

obowiązków płynących z zawartej umowy. W całym wzorcu nie występowało nigdzie stwierdzenie, że to Dariusz Mroczek był stroną umowy.

Biorąc pod uwagę powyższe okoliczności należy stwierdzić, iż przesłanka bezprawności została spełniona.

Ad. 3 Każde działanie bezprawne w ramach danego stosunku prawnego godzi w interesy drugiej strony kontraktu. Przepisy prawa o charakterze bezwzględnie obowiązującym wprowadzono bowiem do porządku prawnego po to, by chronić dobro zasługujące na ochronę.

Przepisy ustawy o ochronie (...) nie definiują pojęcia zbiorowego interesu konsumentów. Z całą pewnością mamy do czynienia z takim interesem gdy działania przedsiębiorcy dotyczą zbiorowości i mogą dotknąć każdego potencjalnego klienta tego przedsiębiorcy, czyli gdy są powszechne.

W niniejszej sprawie mamy do czynienia z godzeniem w prawa nieograniczonej grupy konsumentów, którzy zawarli bądź zamierzali zawrzeć umowę z Dariuszem Mroczkiem. Powyższy fakt decyduje o tym, iż trzecia przesłanka została spełniona.

Jak zostało wskazane powyżej, Dariusz Mroczek poinformował, iż dokonał zmiany kwestionowanego zapisu na zapis o treści: „Zawarta w dniu w Kielcach pomiędzy: Dariuszem Mroczkiem zamieszkałym przy ul. Ogrodowej 13/2 w Kielcach, właścicielem Szkoły Języka Angielskiego Arkana, zwanym dalej Właścicielem Szkoły, a Panią/Panem (...)”. Na poparcie tego twierdzenia przedstawił wzór nowej umowy. Prezes Urzędu uznał, iż nie jest wystarczającym dowodem zaniechania praktyki przedstawienie jedynie nowego wzorca umowy, z uwagi na brak wykazania, iż praktyka została zaniechana także wobec klientów, którzy zawarli z Dariuszem Mroczkiem umowy na obecny rok szkolny. Powyższe argumenty dały podstawę do nakazania zaniechania stosowania praktyk przez Dariusza Mrocza.

Wobec spełnienia przesłanek koniecznych do stwierdzenia praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów określonych w art. 23a ust. 1 ustawy o ochronie (...) organ antymonopolowy orzekł jak w sentencji.

Stosownie do treści art. 78 ust. 1 ustawy o ochronie (...) w związku z art. 479²⁸ § 2 k.p.c. – od niniejszej decyzji przysługuje odwołanie do Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, w terminie dwutygodniowym od dnia jej doręczenia, za pośrednictwem Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów Delegatury w Łodzi.

Z upoważnienia Prezesa Urzędu
Ochrony Konkurencji i
Konsumentów Zastępca Dyrektora
Delegatury w Łodzi

Barbara Romańczak-Graca

Otrzymuje: Dariusz Mroczek
Ul. Ogrodowa 13/2
25-024 Kielce

